

Крайовий Провід Об'єднання Українських Академічних Товариств „Зарев" влаштував в днях 26 і 27 серпня на Оселі ім. Ольжича в Лігайтоні Па., „Високошкільні і Тні". В Рамках загальної теми „Україна сьогодні", відбудуться чотири доповіді, які вилосюють молоді науковці, викладачі американських університетів: о. Л. Гузар — „Черква в Україні і ми", д-р Б. Винар — „Торгівля Ук-

СВОБОДА

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1180 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For UNA members monthly \$54.

Передплата: На рік \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. В Джерсі Сіті і закордоном: На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. Для членів УНСОЮзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Подвійна місія

Головний передсідник Українського Народного Союзу Лисогір, виконуючи рекомендацію Головного Уряду цієї нашої великої установи, відбудує від кінця червня до початку серпня п'ятиденні відвідини в Європі. Свої спостереження і висновки з'ясував п. Лисогір коротко в статті українською й англійською мовами в "Свободі" й англійськомовному "Українському Тижневику" з суботи, 19-го серпня, заповідаючи рівночасно, що основний звіт з тієї поїздки буде переданий у свій час Головному Уряду УНС. Про саму поїздку головного передсідника УНС та про його відвідини українських поселенців у поодинокі країни Європи постійно інформовано на сторінках "Свободи". На підставі цих та додаткових інформацій, що їх передав п. Лисогір працівникам Головної Канцелярії УНС і В-ва "Свобода" після свого повернення, зарисовується виразно два тісно пов'язані між собою аспекти цієї важливої місії.

Згідно з рекомендацією Головного Уряду, п. Лисогір, у порозумінні з президентом ЗУАДК д-ром Володимиром Галамом, у першу чергу дослідить "нові потреби і можливості допомоги українцям в Європі". З його висновків виходить, що хоч українські поселенці в європейських країнах уже відповідно загодовані, потреби продовжувати та скріплювати наші харитативні акції існують, про них аж ніяк не можна забувати. Часом один долар такої конкретної допомоги братові в неволі вартий більше, як тисяча найбільш патріотичних слів.

Це один аспект цієї допомоги, передумовою успіху якої — на думку п. Лисогора — є її координація на світову шкалу. Другий аспект цієї допомоги є далеко ширшим загалом, це ріст, розвиток і, зокрема, сконсолідована активність українських громад в ЗДА й Канаді. Власне до цієї проблеми відносилася більшість запитів і заваг, що з ними п. Лисогір в Європі зустрічався, при чому майже завжди виявлялася досить одностайна, групова-партійна поінформованість братів в Європі про наш "стан унії" в ЗДА й Канаді. Вельми прислугою роблять українській справі ті з-поміж нас, що інформують українців в Європі про наш стан через свої партійно-групові окуляри, що й зводять на європейському терені поразки і своїми противниками чи суперниками. Речевість передсідника УНС та його об'єктивність як до всіх наших утруповань, так і до всіх наших справ уже самі по собі є доброю і побажаною складовою частиною його місії в Європі.

До цих двох головних аспектів місії п. Лисогора до Європи долучається ще один, що належить до найкращих традицій УНСОЮзу. Коли УНСОЮз в 1904-му році відзначав своє перше десятиріччя, редакція "Свободи" звернулася до багатьох найвидатніших тоді в Україні репрезентантів мистецтва, між ними до Івана Франка, Михайла Коцюбинського, Олени Пчілки, Миколи Лисенка та багатьох інших, щоб вони у своїх статтях чи листах виявили те, "чого не ділять океани" — єдність української душі, єдність українців без уваги на те, де вони живуть. Головний Уряд УНСОЮзу, виславляючи тепер свого головного репрезентанта до Європи, щоб він на місці познайомився з долею чи долею наших братів та сестер і розглянув нові можливості нашої допомоги для них, діяв згідно з цими найкращими традиціями і ще раз доказав, що нас можуть ділити океани і кордони, але ніщо не розділить української душі, бо вона — неподільна.

ЕКСПО-67 і політика

Один за другим на Міжнародній Виставці в Монреалі відбуваються спеціальні дні, присвячені різним країнам світу, учасникам ЕКСПО-67. Девіз виставки — "Людина і її світ", і саме на цю тему промовляли в Монреалі багато державних діячів різних країн. Французький президент де Голль був першим, хто знехтував неписане правило: не говорити на політичні теми там, де показують досягнення людських рук і розуму. Тому його виступ на тему французької Канади гостро скритикувала канадська і міжнародна преса.

На жаль, ми не бачили відповідних коментарів на політичні заяви розперзаного московського шовініста Дмитрія Полянського, голови Ради Міністрів СРСР, першого кандидата на майбутнього диктатора в СРСР, на місце Косигіна. Д. Полянський, виступаючи на ЕКСПО-67 з нагоди "Дня СРСР", не тільки закликав до необхідних божевільних контактів, аде Москва мусить і далі купувати в Канаді хліб, в Аргентині масло, в Австралії м'ясо... Полянський використав гостинний Монреаль і трибуну Міжнародної Виставки для грубої політичної пропаганди, далеко перейшовши виступ генерала де Голля. Найперше, він образив народи СРСР, заявивши, що "стара Росія займала мале місце в світовій економіці, а тепер СРСР випускає" і т. д., себто назвав Україну, Грузію, Білорусь, балтійські країни — Росією. Але Захід все ще влад, що не розуміє "національного питання" в модерно озброєному, рабовласницькому СРСР. Зате Захід мав би зреагувати на те, що з світової трибуни Полянський почав пропагувати комунізм. "Ми хочемо мати і будемо мати великий добробут і духову культуру для всього народу, для кожної людини. Це і є те, що ми називаємо комунізмом... ми рішуче виступаємо проти імперіалістичних агресій" і т. п.

Безприкладно використовуючи терпелівість і стриманість представників Канади, московський баламут залівав морем "вогнених слів" суєдию, дружною Канаді, країну — могутню Америку, називав її "імперіалістичним агресором, напасником" тощо. Д. Полянський владив навіть до погроз, болячи, ми так озброїли, що з нами треба рахуватися, бо воя б дійшло до війни, то "велика потуга" СРСР і т. д. — і одночасно удедливим голосом говорив про мир та нібито бажання миру з боку комуністів. Правда, комуністичний "монолог" тріщить з усіх кінців, і Москві нині дійсно треба не тільки канадського хліба, а й миру... але не в В'єтнамі, не в Середньому Сході, не в горах кількох країн Південної Америки.

Московсько-большевицький підпалювач, на спілку з Китаєм, війни у В'єтнамі, розпалювач комуністичних заворушень у країнах Південної Америки, поневолювач багатьох народів — виступав на ЕКСПО з наклепами і політичною пропагандою, порушивши всі правила Виставки, виявивши ще раз імперіалістичну суть Москви.

Богдан Галайчук

МОБІЛІЗАЦІЯ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИХ УРЯДІВ

Перевага традиційної со-
вської стратегії була в то-
му, що вона уможливила-
ла, на широку шкалу, суб-
версію і дозволяла припи-
сувати протисубверсивні за-
ходи "мексиканським" та
"погоні за відьмами". І, що
головне, уможливила
одну техніку, дуже успіш-
ну на латиноамерикансь-
кому терені: інфільтрацію тих
чи інших неконуністичних
кол, на основі такого чи ін-
шого споріднення, ідеологіч-
ного чи лише тактичного.

З чималим успіхом ін-
фільтрували марксистів
один сектор пероністів (по-
ворот Перона революційним
шляхом), націоналістів
(протискізм), католиків
(протикапіталізм) і т. д. Що
тим шляхом можна дійти до
влади, на те існує кілька
прикладів. Лише інфільтра-
ція дійшли комуністи до
влади у Гватемалі, опісля на
Кубі. Джаган став прем'є-
ром британської Гвіані не
як партизанський ватажок,
а як псевдодемократичний
лідер, спритно інфільтру-
вавши індуську партію. Не
багато бракувало, щоб Бра-
зилія перейшла в комуні-
стичні руки шляхом послі-
довної інфільтрації уряду,
адміністрації, юній і, голов-
не, збройних сил. У 1962-му
році існувала реальна мож-
ливість виборчого блоку
між чільнішими християнсь-
кими демократами і марк-
систами. Якщо б він був здій-
снений, марксист сьогодні
мали б міністерські портфе-
ли. Зрештою, хоч вони й не
належать до уряду, мають
великий вплив на громадсь-
ку думку (християнсько-де-
мократичний уряд йде наліво,
переліцтовуючись з ними)
лише тому, що, шля-
хом довготривалої мімікрі-
зації вепли інфільтрувати-
ся в демократичне суспіль-
ство, здобувалося для себе
позицію справді демократич-
ної партії.

Тому важко погодитися з
твердженням Рєжіса Дебре,
відомого стратега револю-
ційної війни, який незаба-
ром стане перед болівійсь-
ким військовим судом: від
1917-26 року, мовляв, лати-
ноамериканські комуністи
мають чимало мучеників,
але ніяких успіхів; тому
треба покінчити з дотепе-
решньою лінією і піти на
збройну боротьбу, починаю-
чи від партизанки. Забув
він, мабуть, що партизанка
теж дає нагоду до мучениц-
тва, і то з досить сумнівною
авреолою. Наприклад, з па-
ртизанів, що діяли в Арген-
тині у 1964 році, лише один
згинув у бою, зате чотири
вмерли з голоду, а двох роз-
стріляли самі такі партиза-
ни за непослух...

Закриваючи 11 серпня га-
ванську конференцію май-
же 4-годинною промовою,
Кастро намішався з казюль-
них комуністів, які, мовляв,
"хочуть керувати револю-
ційною боротьбою з міст, за-
мість брати зброю в руки".
Мабуть, забув він, що сам
не керував революційною
боротьбою на Кубі, а сидів
у праласх Сьєрри Маестри,
і виривав на "парадмарш"
аж тоді, коли Ватістові воя-
ки вже не хотіли воювати

проти партизанів, які тоді
ще не були марксистами.
Мабуть, забув також, що до-
тепер лише у двох латиноа-
мериканських країнах пар-
тизанка увінчалася поваж-
ним успіхом: у Колумбії
завдяки симбіозі зі звичай-
ними бандитами та в Болі-
вій завдяки умовинам, про
які ми гадували і до яких
ще вернемося.

У протиставленні до лісо-
вої партизанки міська може
бути куди успішнішою: опа-
нування тої чи іншої лати-
ноамериканської столиці мо-
же мати подібний вислід, як
опанування більшовиками
Петрограду в листопаді 1917
року. Дотепер відомий пре-
цеденс у тому напрямі: за-
хоплення комуністами Бого-
ті у 1948 році. Не гадуємо
про недавні події на вули-
цах Дітройта та інших аме-
риканських міст. З туже-
рної перспективи важко з'я-
сувати собі, чи Кармайкл
справді мав підставу запи-
сувати їх на свій рахунок на
недавній гаганській конфе-
ренції.

Остання слаба сторінка
кастрівської метушні: за-
надто голосна акція кінце-
вими руками викликає реак-
цію. Найкраща форма обо-
рони, — сказав генерал Бар-
рієнтос 12 серпня, коменту-
ючи Кастрову промову з по-
переднього дня, — це атака
проти джерела зла... Прий-
деться діяти, інтервенуючи
у самій такій Кубі. Стисло
кажучи, йдеться не про ін-
тервенцію, а про самооборо-
ну".

Як відомо, під кінець ве-
ресня відбудеться у Вашин-
гтоні Консультативний Збір
всіх міністрів закордонних
справ ОАС, щоб розглянути
венесуельське обвинувачен-
ня. Резолюції останньої кон-
ференції актуалізують скар-
гу, яка, як пам'ятаємо, по-
пала була в імпас. "Болівія
сподівається, — продовжу-
вав Баррієнтос, — що ця
конференція дасть практич-
ні виследи, що не обмежи-
ня на зредугування звичай-
них декларацій. Декларації
шкідливі, вони спричиняють
запалення престижу і виявля-
ють нашу слабкість. Необ-
хідно прийняти екуменічні
постанови, необхідно діяти,
бо кастрокомунізм діє".

Чи справді вдасться ті по-
станови прийняти — поба-
чимо, у кожному разі атмо-
сфера тепер куди більш
сприятлива, ніж була, на-
приклад, у лютому, коли
Аргентина запропонувала
створити парламентарний
військовий орган при ОАС.
І чільніший представник
потрапував ту пропозицію
як анахронізм у добу мирної
коєкзистенції, відвідін Ко-
лосіа у англійської короле-
ви, Підгородного у Папі і т. д.
У світі гаганської конфе-
ренції виходить, що саме
чільніська позиція анахро-
нічна, з її "гнаним" лібер-
лізмом та неінтервенціоні-
змом з часів Теодора Рузвел-
та.

8-го серпня появилася в
чільніській пресі вістка, мо-
ляв, Аргентина, Бразилія та
інші держави планують
створення спільної збройної
силы для побороування па-
ртизанки та інших форм суб-

версії. Дивним дивом, чи-
лійське міністерство закор-
донних справ поспішило з
реакцією на звичайну ного-
лоску, не чекаючи її офі-
ційного потвердження. То-
го самого дня чільніський ві-
це-міністр закордонних
справ Оскар Пінечет заявив,
що Чиле не може протесту-
вати формально проти пак-
ту між сторонніми держава-
ми. "Немає змоги перешко-
дити здійсненню тої ідеї,
але в тому порозумінні не
визьмоє участі". Ця заява
творить контраст до бун-
дючно-агресивної постави
в лютому: Чиле вже не пре-
тендує на провідну роль,
не береться проголошувати
загальні доктрини, а обме-
жується не надто блиску-
щою ізоляцією.

Цю — дуже знаменну —
зміну тону хронічного обо-
рення кастрівського "само-
визначення й неінтервенції"
також слід завдячувати га-
ванській конференції. Її аб-
сурдність набрала рельєфу
саме завдяки тонові гагансь-
ких нарад, які вже тоді —
8 серпня — давали увзле-
ня про зміст резолюцій та
кінцевої промови. Цим раз-
ом Кастро, мабуть, переви-
конав норму: поки що єди-
ним вислідом змонтованої
ним конференції є латиноа-
мериканська мобілізація на
протикастрівському фронті.

Навпаки, латиноамерикан-
ців демобілізує советська по-
літика коєкзистенції. Від по-
чатку 1964 до початку 1966
року Бразилія твердо стояла
на протикомуністичному
фронті, але позиції тепері-
шнього бразилійського міні-
стра закордонних справ,
Магальяєса Пінто, що прий-
шов до влади у березні
цього року, змінилися, оче-
видно, не під кубинським, а
під советським впливом; та-
ке виходить з інтерв'ю, що
появилось в щоденнику
"Ля Насіон". На думку мі-
ністра, після двадцятих ро-
ків холодної війни ми є
свідками ступеневого спаду
мілітарного й ідеологічного
напруження у взаєминах
між Сходом і Заходом, при
чому це відпруження йде
ступеневе від центру до перифе-
рії. В центрі стоять, оче-
видно, два велетні, ЗДА й
СРСР, а на периферії еко-
номічно недорозвинені кра-
їни".

Умово недорозвиненому
міністрові невідомо те, що
знає кожний читач "Свобо-
ди": мирне співіснування,
але не в Латинській Амери-
ці".

(Кінець)

"ЯВІЩЕ ЦВІТІННЯ ВОДИ"

"Гідробудівництво на Дні-
прі, вирішуючи проблеми е-
нергетики, судоплавства й
їригації, викликало до жит-
тя ще одну важливу пробле-
му — проблему "цвітіння
води" — повідомила "Мо-
лодь України" з 11 серпня.
У статті "Прісноводне чудо-
висько" розповідається, що
мікроскопічні живі організ-
ми захащають так зв. Ка-
хівське та інші штучно зро-
рені "моря" та що їх не мож-
на знищити навіть з допомо-
гою хемічної отрути, бо...
Достігати імунітет. Газета ра-
діти боротися з зарослями
"механічним способом", себ-
то зривати і знищувати те
"цвітіння". "Шукають боро-
тьби з раком водойм укра-
їнські вчені".

Ірина Павлюковська

У КРАЇНІ КОНТРАСТІВ І ВЕЛИКОЇ МАЙБУТНОСТІ

(Репортаж з поїздки до Бразилії)

(3)

Катехитки з Інституту ім.
св. Ольги навчають по селах
релігії, ведуть школу для
бідних дівчат, здібніших ви-
силають потім до вищих
шкіл.

З Прудентополісу їдемо на
села. Протягом одного дня
відвідуємо три села: Есте-
рансо, Маркондес та Іваї.
Тут уже тільки пільні, вузь-
кі дороги, які тягнуться
майже виключно серед гі-
лів. Земля — цеглова гли-
на, дуже липка. Вибі, ями,
болото, як у нас на поділь-
ських дорогах. Нідє нема
бензинових стацій, ані теле-
фонів. В разі нечасного ви-
падку треба йти пішки де-
сятки кілометрів до най-
ближчого містечка.

Естерансо, Маркондес,
Іваї — це виключно украї-
нські села. В Естерансо є ве-
лика церква, збудована се-
ред бразилійських сосен.
Здалека чуємо весільний
спів, як бувало у нас на се-
лах: весільна група їде
вантажним авто до церкви.
Триколову школу ведуть
Сестри Служебниці. Якраз
їде наука катехізму і спо-
від. Надворі зранку холо-
дно і іней, але половина ді-
тей боса. Як у нас 50 років
тому, коли не вистачало гро-
шей на взуття.

Служебниці рівночасно
працюють як медичні сест-
ри, даючи ліки і поради
хворим. До міста 45 кіломе-
трів. Це далека дорога кін-
ми.

Села наче безлюдні, бо
всі працюють у полі. Поля
далеко на горах. Тепер лу-
чать кукурудзу. Хати зам-
кнені віконницями, бо шиб-
немає, скло задорого. Люди
сіють збіжжя, кукурудзу,
гречку, риж, садять фасо-
лу. Головна їда фасола,
гречка і кукурудза. Госпо-
дарують без машин, госпо-
дарство примітивне, худоба
нерасова і її мало. Продукти
збувають через посередни-
ків у містечках.

В Іваї відвідуємо дім о.
Василіяна, де вчиться сту-
дент теології, і дім СС. Служ-
бець, що ведуть школу
і шпиталь. Околиця препа-
ра, спокійно, тихо, але —
безнадійно.

Відвідини у філіях ХОСЮзу
і відвідах жіночої
Організації

У неділю 2-го липня по-
Службі Божій прощасмося з
нашими господарями — кате-
хитками в Прудентополісі.
Тут перебули ми три дні, і
як упрва, так і всі дівча-
та виявляли до нас велику
увагу і гостили нас якнай-
краще. Нам жаль від них
від'їздити, але перед нами
ще далека і тяжка дорога.
Сотня дівчат на подвір'ї
співвають на прощання. Ми
сідасмо до нашого малого
"Фріца". Дівчата, не знаю-
чи, обмили нам авто. Со-
няний день і тепло, нас-
трій у нас веселий.

Ми лишаємо Прудентопо-
ліс і поспішаємо, щоб на час
заїхати до Понта Гросса, де
є поважна українська гро-
мада.

Понта Гросса препа-
рне місто з 120.000 мешканців,
розложене на верхах. Бага-
то нових будинків. Зайж-
даємо до домівки філії
ХОС, де нас чекають пред-
ставник місцевої громади
д-р М. Булик і о. М. Крочак
з Куритиби. Знайомимося.
По обіді — збори.

Вітають нас: голова міс-
цевого відділу жіночої ор-
ганізації, голова філії ХОС,
голова місцевої холодечої
організації п. Оверченко і
голова Сестрицтва (ім. кн.
Ольги). Говоримо про пра-
цю жіночих організацій, а
тому, що зійшлося все гро-
мадянство, я говорю також
про Світовий Конгрес Віль-
них Українців. Ця тема вик-
ликає ряд запитів. За про-
ходить швидко, і ми мусимо
їхати далі, щоб успішні вве-
чери на збори в Іраті.

Але тут прикра несподі-
ванка: пані Оксана, наш ав-
товодій, признається, що
вчора на селі зникнула пра-
ву ногу, яка спухла і бо-
лить. Немає ради, треба до-
помогти. Пан Оверченко по-
віз Оксану до шпиталю. Пе-
ресвітлили і забиндували,
і вона, героїня, тою ногою
керує авто до Іраті. Це —
120 кілометрів пільними до-
рогами. Ідемо лісами, час
від часу зустрічаючи віз чи
авто. Жадних селіщ, хіба
хати місцевих "кабуків", у
яких блимає вогонь. При-
нася, що мені було стра-
шно, не тільки за себе, але й
за всіх нас. І я почала мо-
литися.

Нарешті десь коло 8-ої го-
дини ми щасливо приїхали
до Іраті, де на нас нетерпе-
ливо чекали. Тут телефо-
нічність, і вони не знали, що
з нами. Представники гро-
мадянства прийняли нас у
патріархальному домі пана
Петра Хоми, поважного вла-
сника крамниці і підпри-
смет, який почастував на-
шоприбулих прекрасною ве-
черею.

Прегарний будинок філії
ХОС викликає у мене до-
рий настрій. Публіки повна
зала. Я говорю знову про
Світовий Конгрес і жіночу
організацію, інж. О. Банду-
ра — про виховні справи,
пані Оксана і Ірина також.
Наш "ансамбль" уже зі-
граний і своїми виступами
ми доповнюємо одне одного.

Після того місцева група
молоді виводить народні
танки і співає. Усі говорять
чистою українською мовою.
Виходимо з домівки по пі-
вночі.

Ночуємо в гостинному до-
мі панства Василя і Ангели-
ни Шпаків. Господина під-
кидає дров у кухню, щоб ми
зогрілися. Ми з присмієм
викупилися у ванні, огріва-
ний малим електричним апа-
ратом.

Господар, не маючи до-
вір'я до нашого авто, ве-
зе нас своїм, більшим авто. Я
і п-ні Бандура випроустємо
свої ноги і гріємося на сонці.
По дорозі обговорюємо
умовини життя наших посе-
ленців.

(Продовження буде)

ДЕНЬ ОБ'ЄДНОЇ ПРОПАГАНДИ

Геніальний винахід іта-
лійця Марконі — радіо —
настільки вже впливово у на-
ше щоденне життя, що без
нього, без звичних голосів
дикторів ми, здається, почу-
вали б себе осиротілими.
Радіо надзвичайно прискори-
ло й поширило інформа-
цію, переступило кордони
країн, заговорило до інших
народів їхніми рідними мо-
вами... Але ніхто у захід-
ному світі не збирався і не
збирається влаштувати
якогось спеціального свята
чи "дня" на честь радіо. Йо-
го розглядають так само,
як і все інше, необхідне, і
тому звичайне, в щоденно-
му житті.

Інакше відноситься до ра-
діо в Советському Союзі, де
щороку в травні відзначають
"День радіо", називаючи
його святом. Як і преса та
інші засоби інформації, ра-
діо в СРСР — це голос ко-
муністичної партії, фактич-
но ж — ЦК КПСР; воно не
лише удержавлене, воно ще
й опартілене. Мільйони
слухачів в Україні, де тепер
с 9 мільйонів приймачів і
ще більше так званих радіо-
оточок, куди пересилається
програма з радіовузлів, ма-
ють слухати те, що бажас
сказати партія; мусять не
раз і не двічі денно слухати
Москву, що її так щедро
трансляє нібито Українське
радіо в Києві.

Цього року, з нагоди 50-
річчя большевицької контр-
революції, більшість радіо-
передач присвячені здо-
буткам советської влади, ви-
ступам "передовиків ко-
лгоспних ланів", новаческих
стахановців — ударників про-
паганди, виступам поетів
тощо. Крім того, слуха-
чам постійно вбивається в
голову "переваги комуні-
зму" над іншими державни-
ми системами. У "Радянсь-
кій Україні" з 6-го травня,
статтю "Завтра день радіо"
сказано: "У програмі радіо
і телебачення значне місце
займають матеріали, в яких
говориться про корінь пере-
ваги соціалізму над капі-
талізмом, дається рішуча
відсіч ідеологічним дивер-
сіям імперіалістів та їх аген-
тури — українських буржу-
азних націоналістів".

Справа в тому, що насе-
лення України має нині змо-
гу слухати радіо не лише з
Києва та з Москви... В Ук-
раїну передають українсь-
кою мовою програми з різ-
них країн світу, в яких роз-
повідається дещо про життя
і діяльність, про творчу ак-
тивність та політичні нап-
рямки великої української
спільноти за кордоном. У
листах з України повідомля-
ють, що навіть по приват-
них хатах, у тісному родин-
ному колі — люди моляться,
слухаючи з Риму українські
релігійні програми.

Вільна радіоінформація і
партійна радіодиктатура
ввесь час у двобої, який
особливо гостро відчувають
у країнах поза залізними та
бамбуковими заслонами. А
все таки ніхто на Заході не
збирається проголошувати
тут "Дня радіо", бо чого ро-
бити свято із звичайної, бу-
денної праці?

Читайте українські книжки
і газети, бо часте читання
веде до просвіти,
а просвіта — це сила

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(38)

Німці про це знали. І вони рішилися на жахли-
вий план: знищити тих, що ховаються, викуривши
їх димом. І разом із тим знищити половину старого
міста. Гетто горіло кілька днів, а разом з ним горіли
архітектурні пам'ятки, старовинні будинки... По
місті пустили вістку, що це жиди підпалили, щоб не
дати свого майна німцям. Справа вияснилася від

Праця
HELP WANTED MALE

ПРАСУВАЛЬНИК
(Presser)
Діяльне підприємство, нова повітряна преса, повні години або частинні (part time). Гарантована платня. Повне медичне забезпечення.
Tel.: 268-8974, N.Y.

GLASS BLOWER
Bench work, pyrex glass, 5 years experience. Excellent benefits. Paid hospitalization & insurance, paid vacation. Call 914 423-2266 reverse charges. Interview expenses will be paid.

ГАЗОЛІНОВА СТАЦІЯ РОБІТНИКІ ІНСТРУКТОРИ
—
АСИСТЕНТИ АДМІНІСТРАТОРИ
МИ ВИШКОЛИМО ВАС!
Пошукуємо відповідальних чоловіків у віці понад 21, які радо працюють на дворі. Не треба попереднього досвіду. Ліберальні користі. „Віно Кросс“, CMS, життєва аскурація, швидкі підвищення — всі підвищення залежні від самої праці. Потрібні рекомендації, що їх можна перевіршити. Зголошуватись:
MERIT SERVICE STATION
1546 Main Street
Bridgeport, Conn.

РОБІТНИКИ БІЛІ ФОРМ ДЛЯ ВІДЛИВУ
Докладно досвідчені в усіх типах машинних прес. Ніжні машини до випрошування. Знаменита початкова платня. Всі бенефіти. Першорядна нагода для можливої підвищення. Відкритий шлях стати асистентом формана, якщо хтось здатний.
ART LLOYD
1101 Linwood St., Bklyn, N.Y.
649-8500

До праці при **КРАВЕЦЬКИХ МАШИНАХ**
Досвідчені. Висока зарплата від шити. Стала праця. Всі бенефіти. Голоситись:
Bon Bon Pillow
282 Mercer Street
Jersey City, N.J. HE 4-0300

ПОМІЧНИКИ
до гнбловальних машин, до варставів. Тут говорять чужими мовами.
Morey Machinery Co., Inc.
4-57 28th Ave., Astoria, L.L.N.Y.
(212) 274-7373

Праця
HELP WANTED FEMALE

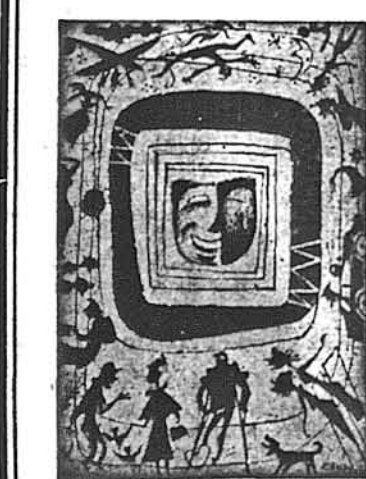
Потрібні досвідчені **КРАВЧИНІ**
(Operators). Секційна праця, унітарне підприємство. Стала праця, гарні умови праці.
Bernice Sportswear
3 Cole Place, Danbury, Conn.
Праця близько дому.

КЕЛЬНЕРКИ
Молоді. Всі шифти.
Голоситись:
Central New Jersey Restaurant
228 Communipaw Avenue
Jersey City, N.J. 201 434-8885

HOUSEKEEPER
Married or single. Middle Age. Live in. North Park Blvd home. Own room & Bath. Good salary.
Call 216 681-4424
Between 9 & 5 P.M.

ПАКУВАННЯ ХАРЧІВ
Неповні години праці, до каварні. 5 днів у тижні. Ідеальні умови праці. Добра платня.
The Wally J.
8 Stone St., NYC BO 9-1642

ПОТРІБНО РОБІТНИКА ДО ЕКСПЕДИЦІЇ
Добра платня, бенефіти, платні вакації, добрі умови праці. Голоситись:
СВОБОДА, 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Tel.: 434-0237

У В-ВІ „СВОБОДА“ ПОЯВИЛАСЯ ДРУКОМ НОВА КНИЖКА ГУМОРИСТИЧНИХ НАРИСІВ!

Микола Понеділон СМІШНІ СЛЮЗИНИ

Обгортка і ілюстрації **Е. КОЗАКА**

Стор.: 278, м'яка оправа \$3.50, тверда оправа \$5.00
Замовлення і належність (чек або М. О.) оплатити:

СВОБОДА
P. O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ЦЕ ФЕРБЕНКС НА АЛЯСЦІ, А НЕ ВЕНЕЦІЯ!

На Алясці сталася катастрофа повені, яка вможливила рух на вулицях деяких міст тільки човнами, або пішки по поє у воді. На цій сніжній бачимо одну вуличну сцену з м. Фербенкса. Мешканці намагаються як-так направити шкоди, що йдуть в мільйони доларів, ще перед настанням зими, яка на Алясці виявляється морозами до 50 ступнів нижче зера.

Дітройт, Міч. СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ

Заходом Окружного Комітету Відділу УСоюзу в Дітройті й околиці відбувся в неділю 9 липня Союзівий День на Оселі „Київ“.

Приблизно тисяча членів і прихильників нашої найстаршої й найбільшої братської організації прибуло на Союзівий День, щоб в цей спосіб віддати шану Союзові, який за весь час свого існування був основою нашого зорганізованого життя на цьому континенті. Різноманітна та

багата праграма була виявленою прихильного наставлення нашого мистецького світу до УСоюзу, який завжди був його меценатом та протектором.

Програму дня започатковано Службою Божою, яку о год. 11-й перед полуднем відправили о. шамелян М. Бокневич і о. д. р. І. Нагасевський. Патрістичну та повну піднесення проповідь виголосив о. д. р. Ізидор Нагасевський.

Блажливою пісню „Боже Великий Єдиний“ в наміренню українського народу закінчено Богослуження.

Після обіду відбулась мистецька праграма. Започатковано її відспіванням гімну Українського Народного Союзу у виконанні п. Олега Хміль.

Мистецька частина була багата, виглядає, що організатори свята старались вклучити в програму дня різні зразки нашого мистецтва, синхронізуючи поодинокі виступи.

Деякі мелодійні народні пісні виконав Чоловічий Квартет під орудою відомого хорового диригента проф. Кирила Цепенди, в якому, крім нього самого, брали участь В. Кучер, Б. Тарновський і О. Хміль.

Багату та добре продуману програму дала Студія при Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка під керівництвом М. Лісківського. Вона виконала Веснянки під акомпаніємент бандури та кілька сольових і групових точок.

Дуже тепло прийняла публіка досить чисельну Танцювальну Групу з Росфорда — Толідо під керівництвом Маше.

Праця
MALE & FEMALE

BANK TELLERS
EXPERIENCED and TRAINEES

FOR NYC SAVINGS INSTITUTION LOCATED ON THE LOWER EAST SIDE OF MANHATTAN.

THESE WILL BE FULL TIME JOBS WHICH OFFER MANY EMPLOYEE BENEFITS. IN ADDITION TO REGULAR SALARY.

Tel.: Mr. MURPHY 227-4040

рії Пелехатої й Мирослава Юркевича. Ця група молоді в стилевих національних строях виконала ряд танків та принесла глядачам багато розваги.

Закінченням і завершенням мистецької програми був виступ Дівочої Капелі Бандуристів СУМА ім. П. Орлика під мистецьким керівництвом Петра Потапенка.

Капеля виконала уривок з літ. мист. монтажу, присвяченого Українській Національній Революції й УПА та кілька пісень народно- побутового репертуару.

Сольові ролі виконували Г. Кравченко і Хр. Лепецька, а декламації Ада Легета і Віра Потапенко.

Головну доповідь виголосив п. Володимир Сохан, заступник головного підприємця Українського Народного Союзу, який зараз на вступі привітав присутніх від гол. підприємця УНСОУ п. І. Лисогора, який в цьому часі перебував в Європі. Пан В. Сохан зазначив, що Український Народний Союз, це — всеукраїнська організація, що працює для добра українського народу. Тепер вона вже мільйонна організація, яка може успішно допомогти цілому українському народові. Коли буде більша, зможе дати ще більшу допомогу.

Український Народний Союз це не лише та скеля Гібральтару, об яку розбиваються всі ворожі настути, скеровані супроти українського народу.

Окружний організатор Українського Народного Союзу п. В. Гіряк, закликав всіх присутніх вступити в члени УНСОУ і всіх інших укр. інституцій, бо тільки в них наша перемога й сила.

Привіт від Головної Управи Української Народної Помочі зложив п. Михайло Березовський, головний контролер тієї інституції.

Імпрузу відкрив голова Окружного Комітету, п. Андрій Триш, а закрив її інж. Іван Ващук, гол. контролер Українського Народного Союзу, подякою всім виконавцям і присутнім.

Ведення програми спочивало в руках ред. Петра Рогатинського.

Співом українського національного гімну, підхопленням всіма присутніми, закінчено програму Союзного Дня в Дітройті.

„РОВІЗНИК РАДЯНСЬКА БУКОВИНА“

Прибуло до м. Чернівців П. Шелестові — відпущеников Москви в УССР — працівники Машинобудівельного заводу розповіли, що вони вже виконали „план 7-місячної валової продукції на 103%“, а колосники „розповіли, що за попередніми даними одержано по 32 центнери пшениці, 30 центнерів гороху і 30 центнерів ячменю з гектара. Добрі види на врожай кукурудзи і цукрових буряків. За 7 місяців тваринники виробили на сто гектарів сільськогосподарських угідь по 70 центнерів м'яса і по 400 центнерів молока“. У звіті „Радянської України“ з 8 серпня сказано, що „люди користуються всіма благами життя“ і тому „трудящі Буковини сповнені рішучості працювати ще краще“.

Вийшло нове видання книжки для молоді „Нам'яна сокира“

Нью Йорк. — У виданні в серії „Бібліотека „Самопоміч““ для молоді, ч. 1, вийшло друге, виправлене і доповнене видання оповідання Ірени Винницької під наг. „Нам'яна сокира“, на 72 стор. — з життя людей в первісних часах, за неоліту, коли спритність, сила мускулів та відвага були вирішальними в боротьбі за життя, проти диких звірів і проти ворожих нападників. Герой оповідання, хлопчик Та-на, багато здобуває і врешті гине в тій боротьбі. Книжка про дитину, але не для дітей, а для юнацтва і старших.

Сан Франціско, Каліф.

ВИСВІТЛЕННЯ ФІЛЬМУ „СОЮЗІВКА“

Управа відділу УНСОУ докладає всіх зусиль, щоб поширити серед нашого громадянства знання про працю та користі, які дає Український Народний Союз, як для поодиноких своїх членів так і для загалу української громади в Америці.

Велике віддале, яке ділить нас від українського скупчення на сході Америки, не дає всім змоги відвідати ті терени та побачити здобутки української громади. Дуже мала кількість наших громадян мала нагоду побувати на відпочинковій оселі УНСОУ „Союзівці“, тому управа відділу подбала про висвітлення фільму „Союзівка“, яке відбулося дня 3-го червня ц. р.

Перед висвітленням голо-ва відділу д-р В. Орещук поінформував присутніх, як прийшло до закупу оселі, та про розвиток її по сьогоднішній день. Всі присутні були дуже захоплені фільмом.

Ярослав Блишак

На австрійсько-мадлярському кордоні мадлярська поліція заупинила й арештувала 42-річну німкеню, громадянку Західної Німеччини, Анне-Марі Дерліг, яка свого часу втекла була із Східної Німеччини. Мадляри видали її Східній Німеччині, як ніби-то „шпи-гуна“. Західно-німецькі власті стривожені такою поведінкою мадлярських властей й уряд Західної Німеччини згрозив протестом, але ледви чи те обурення поможе легкомудрій німкені, яка вважала, що може вільно їздити по країнах „народної демократії“.

Buy Bonds where you work.

It's miserable work, crawling through a rice paddy. And being shot at. This American does the job for freedom's sake. So do thousands of his buddies. Many of these brave men also support freedom with their dollars. A majority of our servicemen overseas are investing in U.S. Savings Bonds. Would you like to show this man you're with him? One good way is to buy Savings Bonds where you bank or join the Payroll Savings Plan where you work. You'll make a good investment. And you'll walk a bit taller.

U.S. Savings Bonds

Bond facts: Savings Bonds pay you back \$4 for every \$3 at maturity in only seven years... are replaced free if lost, destroyed or stolen... have special tax advantages... can be redeemed whenever the need arises.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with the Treasury Department and The Advertising Council.

Ukrainian National Association, and "Svoboda" Ukrainian Daily

ТАРЗАН, Ч. 5858. Вивозять злочинця з камери...

Засуджений вбивця до електричного крісла байдуже очікував на перенесення до державної в'язниці.

Несподівано з'явився урядовець детектив. — Гаразд, приятелю, — сказав він. — Час для нашої подорожі...

— А оце запевняє нам, що будемо близькими товаришами подорожі!

For Sale

НА ПРОДАЖ ФІРМА МІТТІ ВІКОН
Заснована 1929 р. Зацікавлені прошу голоситись в українській, польській чи англійській мовах на адресу:
National Window Cleaning Co.
VICTOR MITCHELL
180 West Main Street
Malone, N.Y. 12953
Tel.: 518-483-1393 після 5 веч.

— Farm & Country Homes —

НА ЛІТО АБО ВІДПОЧИНОК
Катедр, 3 спальні біля села. Надзвичайний відпочинок, нагода. \$7,500.
KOPP of KERNHONKSON, NY
Dial (914) 626-7500

КОМБІНАЦІЯ МОЛОЧНОЇ ФАРМИ І КОЛОНІЇ БОНГАЛО
Нагода раз на все життя! 136 мальовничих акрів з озером повним риби, 110 акрів пасовищ і управної землі. 30 дерев'яних об'єктів з автоматичним чистінням. Досить сучасний спосіб, великий збірник. 20 домиків для винайму, хатні господарство. Сталевий басейн, 5-кімнатний новий мешкальний дім, довгий фронт від дому до дороги, недалеко столиці повіту і нового коледжу. Виглядає і повні магазини. \$75,000. На сплату.
HERZOG, RLTR
277 Broadway, Monticello, N.Y. (914) 794-7340

ДОБРЕ ЧИТАТЕ ДИТИМ І МОЛОДІ

СОЙНА-ШТУКАРКА
РОМАНА ЗАВАДОВИЧА
Шпа — 1 долар

ARKA Company
ОРГАЇЗМІТІВ
48 W. 7th St.
Tel.: GR 2-3550, New York City
Ферлі скінчилися — 1 знова до школи. ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ в повному виборі мас „АРКА“.

Різне

Українське Бюро Високого Чачоко до країн ССРС 1 на Україну

ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Avenue, New York City
Tel.: GR 5-7430

відкрито в пош. — п'ятні: 8:30 — 7 веч., субота 8:30 — 6 веч. Неділі в місцях, де і серпні — закрито.

ПІД ЧАС ЕХРО 67
в Монреалі, в гарному домі, здаються 14 окремих кімнат, недалеко від Виставки, в гар-
KORSKY
4099 Esplanade Avenue
Montreal 18, Que., Canada
Tel.: 848-5703 по 8-й веч.
ній околиці. Зручне сполучення, метро, автобуси. Подр-кована ціна.

ЕХРО 67
Винаймаються кімнати в гарній околиці, центр міста, парк, вигідне й зручне сполучення до ЕХРО. Одна особа — 6 дол., дві — 7 дол. На тиждень танше. IVAN SARA, 4149 Esplanade Ave., Montreal, Que. Tel.: 844-7090 вечером від 5-10.

Real Estate

97 акрів, 2000 фронту до озера, чудовий краєвид, прекрасне на розбудову.
185 акрів, наріжна ділячка, близько каледжу, 2 милі від „гайвено“, ставок на рибу.
STEPHAN OLEKSIW
P.O. Box 348
KERNHONKSON, N.Y.
Новий тел. (914) 626-7693

Business Opportunity

UNUSAL OPPORTUNITY
Cosmetic Distributorships.
From \$500
High Profits.
Call 828-9868
(Mon. to Fri. 9 AM to 5 PM)
914 632-1233
(Daily after 5 PM, All day Saturdays & Sundays)

SERVICE

Біз. тел. 693-7845 Дом. 789-9170

CLARENCE J. JOHN
Ліцензований електричний контролер. Виконує праці промислові, торговельні і приватні. 674 Rogers Avenue Brooklyn, N.Y. 11226

Funeral Directors

Theodore WOLININ, Inc.
Директор
Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЦИПРА І ЧЕСКА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568